

FORSLAG

3

Hjælp og støtte til pårørende – samlet national strategi

Pårørende er velfærdssamfundets usynlige hær og står for en stor del af hjælpen til samfundets syge og svage. De er ofte gennemgående figurer i komplekse pleje- og behandlingsforløb. Den uformelle hjælp stiger i takt med, at antallet af hjemmehjælpstimer falder¹. Pårørende hjælper gerne, men oplever også, at det kan være svært at klare hverdagen som pårørende med flere praktiske opgaver og øget bekymring uden opbakning fra det offentlige. På finansloven for 2018 (og følgende år) blev afsat 60 mio. kr. årligt til kommunernes indsats for at støtte pårørende som en del af værdighedspolitikkerne. Det er en god begyndelse, men der er behov for yderligere at synliggøre, forstærke og koordinere indsatsen for pårørende i de kommende år.

Fakta om pårørende

- I 2017 havde kun 10 kommuner en pårørendekonsulent (Rambøll for Ældre Sagen 2017)
- I 2017 hjalp 16,4 % af befolkningen eller 751.000 danskere over 18 år én eller flere ældre. (Voxmeter for Ældre Sagen 2017)
- 44 % oplever, at de er nødt til at hjælpe, fordi den offentlige hjælp er utilstrækkelig. (Voxmeter for Ældre Sagen 2017)
- Sverige oprettede i 2008 Nationellt Kompetencecentrum Anhöriga, som indsamler viden og erfaringer fra pårørende og medarbejdere samt fra politisk og organisatorisk niveau og fra forskere. Centret udvikler metoder til at støtte og inddrage pårørende. www.anhoriga.se

¹ <https://jyllands-posten.dk/protected/premium/indland/ECE10723279/millioner-af-hjemmehjaelpstimer-er-sparet-vaek-siden-2008>

Forslag

Ældre Sagen foreslår, at der udarbejdes og igangsættes en samlet national strategi for pårørende, der på tværs af sektorer og uafhængig af diagnoser kan gøre det lettere at være pårørende.

En national strategi bør bl.a. omfatte følgende:

Pårørendevejledere. Der er kommet større fokus på pårørende, fx ”Lær at tackle hverdagen som pårørende-kurser”, der blev rullet ud i 2018. Imidlertid har mange pårørende også behov for hjælp til at finde rundt i kommunernes tilbud og for individuel hjælp. En del kommuner har tilbud til pårørende, men de er oftest betinget af, at ens nærtstående har en bestemt diagnose². Ældre Sagen foreslår derfor, at alle kommuner forpligtes til at ansætte pårørendevejledere eller på anden måde sørge for, at man som pårørende har adgang til hjælp og vejledning, uanset hvilken diagnose ens nærtstående har. Forslaget kan finansieres af de 60 mio. kr., som på FL 2018 blev afsat for 2018–2021.

Pulje til uddannelse af medarbejdere i at samarbejde med pårørende. En undersøgelse blandt FOA's medlemmer fra 2017 viser, at hver 10. medarbejder mindst en gang om ugen oplever konflikter med pårørende.³ Konflikterne skaber dårligt arbejdsmiljø og påvirker pårørendes og ældres livskvalitet negativt. Ældre Sagen foreslår, at medarbejdere i ældreplejen skal have kompetencegivende efter/videreuddannelse om pårørendesamarbejde. Vi foreslår en søgepulje på 50 mio. kr. til kursusafgift og frikøb af medarbejdere.

Styrket og justeret lovgivning i forhold til erhvervsaktive pårørende. Fastholdelse på arbejdsmarkedet er for mange pårørende en vigtig livline og et helt nødvendigt økonomisk grundlag for familien. Der er behov for at udvikle og udbrede kendskabet til de muligheder for orlov og fleksibilitet, som findes i serviceloven i dag. En ny undersøgelse viser fx, at kun 44 % af de adspurgte pårørende kender til servicelovens muligheder for støtte til pårørende⁴.

Videnscenter om pårørende. Mange pårørende deler udfordringer, uanset om de er pårørende til ældre, kronisk syge, mennesker med handicap eller fx mennesker med kræft. Der er behov for, at der på tværs af sektorer, diagnoser og alder indsamles viden om pårørendes behov og vilkår og udvikles metoder til at støtte, inddrage og samarbejde med pårørende. Ældre Sagen foreslår, at der afsættes 15 mio. kr. i 2019 og yderligere 15 mio. hvert år over en 3-årig periode til opstart af et nationalt videnscenter om pårørende efter svensk model⁵.

² Pårørende - politikker, initiativer og tilbud i kommunerne. Rambøll for Ældre Sagen 2017

³ Samarbejde med pårørende FOA 2017

⁴ KMD rapport om pårørende på arbejdsmarkedet 2018.

⁵ <http://www.anhoriga.se/>